

HRVATSKA
POLJOPRIVREDNO-ŠUMARSKA
SAVJETODAVNA SLUŽBA

KORACI DO...

USPJEŠNOG
PČELARA

www.savjetodavna.hr

OPIS TRENUTNOG STANJA PČELARSTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Suvremena poljoprivredna proizvodnja postavljena je na četiri temelja. Primjena umjetnih gnojiva, navodnjavanje, uporaba pesticida te korištenje kukaca u oprašivanju čine skup nužnih mjera u razvoju industrijsko-komercijalnog poljoprivrednog gospodarstva. Pčelarstvo daje vrijedan doprinos u proizvodnji poljoprivrednih kultura uz pomoć oprašivanja. Procjenjuje se da je ekonomska vrijednost oprašivanja pčelama nekoliko desetaka puta veća od vrijednosti pčelinjih proizvoda. Valja istaknuti da se čovječanstvo hrani sa stotinjak različitih usjeva, a da pčele oprašuju njih više od 70%. Stoga bi nestanak pčela na određenom području uzrokovao ubrzani nestanak više od 20.000 biljnih vrsta, što bi negativno utjecalo na cjelokupnu ekološku ravnotežu. Zato je nerazborito promatrati pčele samo kao ekonomski iskoristive životinje, već ih moramo smatrati vrlo važnim čimbenikom prirodnih biocenoza.

U Republici Hrvatskoj (RH) pčele su nezaobilazni oprašivači uljarica (uljane repice i suncokreta) te mnogih voćaka i poljoprivrednih nasada. Nesporno je utvrđeno da je veoma teško naći pčelinje zajednice koje samostalno, bez pomoći pčelara, žive u prirodnim staništima. Djelomice je uzrok tomu suvremena poljoprivredna proizvodnja, a ponajviše različite bolesti pčela. Stoga je razumljivo da su hrvatski pčelari veoma dobro organizirani unutar 145 pčelarskih udruga koje čine Hrvatski pčelarski savez (HPS). Također, postoji 12 županijskih pčelarskih saveza. Ciljevi HPS-a su razvoj i unapređenje pčelarstva kao gospodarske grane, ujedinjavanje rada

pčelarskih udruga i promocija pčelarstva u RH. HPS danas ima oko 8000 članova. Međutim, u Evidenciju pčelara, koju je proveo HPS, upisano je oko 13200 pčelara, što upućuje na činjenicu da oko 5000 pčelara nije učlanjeno u Savez. Valja očekivati da će se većina preostalih pčelara kroz kratko vrijeme učlaniti u HPS, čime će se ciljevi i program rada još više potencirati. Broj pčelinjih zajednica u RH je oko 550.000 s prosječnom gustoćom smještaja oko deset košnica na 1 km², a godišnja proizvodnja meda iznosi oko 8000 do 12000 tona. Obrazovna struktura hrvatskog pčelara je raznolika, ali dominira srednja stručna sprema. Muškarci su u pčelarstvu znatno više zastupljeni od žena, ali u proizvodnji često sudjeluju članovi cijelih obitelji. Stoga se pčelarstvo mora promatrati kao obiteljsko pčelarsko gospodarstvo. Uočava se nedostatak kvalificirane pčelarske radne snage. Prosječna dob hrvatskog pčelara iznosi oko 55 godina i većinom je riječ o mlađim umirovljenicima. Gotovo polovica pčelara posjeduje do 30 pčelinjih zajednica. Broj pčelara koji imaju od 51 do 100 pčelinjih zajednica iznosi oko 20% ukupne pčelarske populacije i pčelarstvo im predstavlja dodatnu djelatnost i dobar dodatni prihod. Profesionalni pčelari (od 250 pčelinjih zajednica i/ili više) čine samo 1,2% pčelarske populacije, što je slično kao i u drugim zemljama u regiji i svijetu.

KORACI DO UPISA U UPISNIK POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA ILI KAKO „OTVORITI OPG - OBITELJSKO POLJOPRIVREDNO GOSPODARSTVO“

- pčelar se mora obratiti povjereniku pčelarske udruge na području na kojem želi postaviti pčelinjak. Popis pčelarskih udruga i povjerenika za određeno područje RH nalazi se na web stranici HPS-a www.pcela.hr
- povjerenik izlazi na teren i upisuje pčelara u Evidenciju pčelara i pčelinjaka
- HPS na temelju upisa povjerenika izdaje pčelaru potvrdu s evidencijskim brojem

- pčelar kontaktira (s obzirom na mjesto prebivališta) najbližu ispostavu Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR) www.apprrr.hr o svim potrebnim dokumentima za otvaranje OPG-a
- pčelar može upisati u Upisnik članove svoje obitelji pod uvjetom da svi imaju identično prebivalište
- pčelar odlazi s potvrdom (evidencijski broj) od HPS-a i svim ostalim potrebnim dokumentima (točka 4.) u najbližu ispostavu APPRRR kako bi se upisao u Upisnik odnosno kako bi „otvorio OPG“

KORACI DO OSTVARIVANJA POTPORA U PČELARSTVU

Donedavno je uvjet bio da pčelar mora biti upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava i u Evidenciju pčelara ako želi ostvariti pravo na poticaje temeljem Nacionalnog pčelarskog programa (NPP) za trogodišnje razdoblje. No, od 2016., uvjet za ostvarivanje prava na poticaje iz NPP-a je samo upis u Evidenciju pčelara. Trenutno se potiču pčelari i pčelarstvo u osam mjera:

- Tehnička pomoć pčelarima i organizacijama pčelara
- Suzbijanje štetnika i bolesti pčela, naročito varooze
- Racionalizacija troškova selećeg pčelarenja
- Mjere za potporu laboratorija za analizu pčelinjih proizvoda s ciljem potpore pčelarima da svoje proizvode plasiraju na tržište i povećaju njihovu vrijednost
- Obnavljanje pčelinjeg fonda
- Suradnja sa specijaliziranim tijelima za provedbu programa primijenjenih istraživanja u području pčelarstva i pčelinjih proizvoda
- Praćenje tržišta (korisnik mjere HPS)

- Poboljšanje kvalitete proizvoda s ciljem iskorištavanja potencijala na tržištu (korisnik mjere je HPS)

Svake godine se objavljuje Pravilnik o uvjetima i načinu provedbe posebnih mjera pomoći u sektoru pčelarstva za određenu pčelarsku godinu. Za detaljnije upute pogledati pod oznakom „Zakoni“ na www.pcela.hr

Pozor !

Pratiti objave na mrežnim stranicama HPS-a o mogućim promjenama uvjeta za ostvarivanje prava na poticaje u narednim programskim razdobljima.

KORACI DO PRODAJE MEDA I PČELINJIH PROIZVODA NA SAJMOVIMA, TRŽNICAMA I IZLOŽBAMA

Pčelar koji želi prodavati svoje proizvode na sajmovima, tržnicama i izložbama mora:

1. imati Rješenje o upisu u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava
2. ispuniti Zahtjev (dalje Zahtjev) za registraciju objekta u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla (primarna proizvodnja)

Uz ispunjeni Zahtjev pčelar mora priložiti:

- kopiju Rješenja o upisu u Upisnik poljoprivrednih gospodarstva (dalje Rješenje)
- 35,00 kuna upravne pristojbe (državni biljeg)

Potpisani Zahtjev s Rješenjem i biljegom poslati preporučeno s povratnicom na:

**Ministarstvo poljoprivrede
Uprava za veterinarstvo i
sigurnost hrane
Sektor veterinarskog javnog
zdravstva i sigurnost hrane
Planinska 2a, 10000 Zagreb**

POZOR !

- Prema članku 6. Pravilnika o registraciji subjekata te registraciji i odobravanju objekata (NN, br. 84/15, dalje Pravilnik) - nije obvezno registrirati objekte, koji manjim količinama pčelinjih proizvoda opskrbljuju krajnjeg potrošača isključivo na mjestu proizvodnje (obuhvaća cjelokupnu količinu pčelinjih proizvoda proizvedenih na vlastitom pčelinjaku).
- Prema čl. 14. Pravilnika NN 84/15 objekt mora imati najmanje jednu prostoriju namijenjenu isključivo rukovanju s pčelinjim proizvodima koja uključuje prostor za skladištenje pčelinjih proizvoda i prostor za materijal za pakiranje pčelinjih proizvoda

3. voditi Obrazac evidencije o prodaji vlastitih poljoprivrednih proizvoda (dalje Obrazac) te svoje poslovanje uskladiti temeljem Pravilnika o prodaji vlastitih poljoprivrednih proizvoda proizvedenih na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (NN 76/14).
4. pravilno označiti i/ili deklarirati svoj proizvod temeljem Pravilnika o označavanju, prezentiranju i reklamiranju hrane te Pravilnika o medu i Pravilnika o kakvoći uniflornog meda (na www.pcela.hr pod oznakom „Zakoni“)

Zahtjev se može dobiti na mrežnoj stranici Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane www.veterinarstvo.hr ili pozivom u HPS-u na tel.broj 01/4819536 , 01/4811327 ili upitom na mail: pcelarski-savez@zg.htnet.hr

KORACI DO UDRUŽIVANJA I STJECANJA ZNANJA U PČELARSTVU

Preporučuje se :

- korištenje usluga Hrvatske poljoprivredno-šumarske savjetodavne službe (HPŠSS) kroz savjetničke pakete
- učlanjenje u lokalnu pčelarsku udruhu odnosno HPS
- pohađanje predavanja, radionica i okruglih stolova u organizaciji HPŠSS, lokalnih pčelarskih udruga, HPS-a odnosno pohađanje tečaja osposobljavanja za pčelara pri Pučkim obrazovnim učilištima
- odlasci na domaće i inozemne pčelarske sajmove, izložbe i konferencije
- praćenje domaće i inozemne znanstveno-stručne pčelarske literature i web stranica (www.savjetodavna.hr pod oznakom Savjeti-pčelarstvo i www.pcela.hr)
- provođenje smjernica Dobre pčelarske prakse (www.pcela.hr) i Dobre veterinarske prakse u pčelinjaka

Hrvatska poljoprivredno-šumarska savjetodavna služba

Tel.: +385 (0)1 4882 700 / Telefax: +385 (0)1 4882 701
savjetodavna@savjetodavna / www.savjetodavna.hr

Autor: Zlatko Tomljanović, dr. med. vet.

Zagreb, prosinac 2018.